

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

МИШЉЕЊЕ
по Захтјеву адвоката Алмине Пилав, Сарајево

септембар, 2019. године

Број: 01-26-7-015-3/19
Сарајево, 12.09.2019. године

На основу члана 25. став (1) тачка ф) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а по Захтјеву за мишљење адвоката из Сарајева, Алмине Пилав, Тешањска 24а, 71000 Сарајево, Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине на 58. (педесетосмој) сједници одржаној дана 12.09.2019. године, донио је

МИШЉЕЊЕ

Адвокаткиња из Сарајева, Алмина Пилав, Тешањска 24а, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Подносилац захтјева), поднијела је Конкуренијском савјету Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренијски савјет) Захтјев за мишљење (у даљем тексту: Захтјев) дана 20.08.2019. године запримљен под бројем: 01-26-7-015-1/19.

У Захтјеву се тражи мишљење у вези са примјеном прописа из области заштите конкуренције, потребно ради сачињавања уговора између привредних субјеката на територији Босне и Херцеговине.

Подносилац захтјева у битном наводи да је ланац дистрибуције у фармацеутској индустрији конципиран по принципу произвођач/заступник произвођача – веледрогерија – апотека, сходно одредбама Правилника о дистрибутивној пракси (ГДП) лијекова за хуману употребу („Службени гласник БиХ“, бр. 75/13), те се сарадња произвођача/заступника произвођача са апотекама у смислу дистрибуције врши посредством веледрогерија. То значи да произвођач/заступник произвођача нема потраживања од апотека, те самим тим не може издати књижне обавијести апотекама, што у коначници има за посљедицу да све погодности, рабати, бонитети и акције које произвођач/заступник произвођача осигурава апотекама на име куповине властитих производа, могу бити одобрени само посредством веледрогерија.

Надаље, неизоставна је сагласност веледрогерија за пренос одобрених рабата и бонитета од стране произвођача/заступника произвођача апотекама, те је исто неопходно дефинисати уговорима закљученим између произвођача/заступника произвођача и веледрогерије.

Имајући у виду напријед наведено, Подносилац захтјева тражи мишљење од Конкуренијског савјета о томе да ли се одредбе у уговорима закљученим између произвођача/заступника произвођача и веледрогерије, које се односе на уговарање преноса рабата апотекама посредством веледрогерије могу сматрати рестриктивним, односно одредбама којима се ограничава, нарушава или спријечава тржишна конкуренција у смислу члана 4. Закона о конкуренцији, односно конкретније „да ли се сматра рестриктивном одредба уговора којом су произвођач, односно заступник произвођача и веледрогерија усагласили да ће произвођач/заступник произвођача одобравати рабате за апотеке посредством веледрогерије, а веледрогерија се обавезала да ће исте износе пренијети апотекама“?

У Захтјеву се даље наглашава да се у уговоре закључене између произвођача/заступника произвођача и веледрогерије не уносе износи бонитета за апотеке, као ни услови за остварење истих, већ су такве одредбе предметом посебних споразума између произвођача/заступника произвођача и апотека. У тим уговорима дефинисана је сагласност веледрогерије да пренесе апотекама рабат, који апотекама одобрава произвођач/заступник произвођача, као и обавеза

веледрогерије да на захтјев произвођача/заступника произвођача достави доказ да је извршила пренос таквог рабата у истом износу и у уговором дефинисаном року.

Конкурентијски савјет је на основу навода из Захтјева, узео у обзир сљедеће одредбе Закона о конкуренцији и подзаконских аката а нарочито Одлуке о групном изузећу споразума између привредних субјеката који дјелују на различитим нивоима производње односно дистрибуције (вертикални споразуми) („Службени гласник БиХ“, број 18/06) које истичемо:

Члан 4. Закона о конкуренцији дефинише забрањене споразуме:

(1) Забрањени су споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричит и прешутни договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјеката (у даљем тексту: Споразуми) који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на: а) директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговинских услова; б) ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања; ц) подјелу тржишта или извора снабдијевања; д) примјену различитих услова за истовјетне трансакције с другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију; е) закључивање таквих споразума којима се друга страна условљава да прихвати додатне обавезе које по својој природи или обичајима у трговини нису у вези с предметом споразума.

(2) Споразуми забрањени у складу са ставом (1) овог члана су ништави.

(3) Споразуми из става (1) овог члана нису забрањени ако доприносе унапрјеђењу производње или дистрибуције робе и/или услуга унутар Босне и Херцеговине, или промоцији техничког и привредног развоја, при чему потрошачима омогућавају правичан удио користи која из њих произилази а који: а) намећу само ограничења неопходна за постизање циљева и б) не омогућавају искључивање конкуренције у битном дијелу предметних производа и услуга."

Члан 7. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији прописује да ће Конкурентијски савјет усвојити групна изузећа о provedби члана 4. став (3) Закона о конкуренцији:

“б) вертикалне споразуме, а посебно споразуме о искључивој дистрибуцији, селективној дистрибуцији, искључивој куповини и *franchisingu*;"

Такођер, члан 7. став (3) каже да споразуми који испуњавају услове из члана 4. став (3) Закона не морају се подносити на оцјену Конкурентијском савјету ради појединачног изузећа из члана 5. Закона.

Члан 3. тачка е) Одлуке о групном изузећу споразума између привредних субјеката који дјелују на различитим нивоима производње односно дистрибуције (даље у тексту: Одлука) прописује могућност примјене групног изузећа на вертикалне споразуме: а) споразуме о искључивој дистрибуцији; б) споразуме о селективној дистрибуцији; ц) споразуме о искључивој куповини; д) споразуме о искључивој опскрби; е) споразум о *franchisingu*; ф) споразум који садржи одредбе које се односе на уступање интелектуалног власништва купца.

Члан 4. предметне Одлуке прописује када се групно изузеће примјењује на вертикалне споразуме:

"Групно изузеће се примјењује на вертикалне споразуме из члана 3. ове Одлуке ако испуњава услове из члана 4. став (3) Закона о конкуренцији."

Члан 5. Одлуке прописује одређене услове везане за групно изузеће вертикалних споразума између привредних субјеката:

„Групно изузеће, у смислу чл. 3. и 4. ове Одлуке, примјењује се на вертикалне споразуме закључене између удружења привредних субјеката и његових чланова, или између таквог удружења и његових добављача, искључиво ако се његови чланови баве малопродајом и ако нити један појединачни члан таквог удружења, заједно са његовим повезаним привредним субјектима нема укупни годишњи приход већи од 4.000.000 КМ.“

Члан 7. исте Одлуке такођер прописује и ограничења која вертикални споразуми не смију садржавати:

„Групно изузеће неће се примјењивати на вертикалне споразуме који непосредно или посредно, самостално или заједно с другим факторима који су под контролом уговорних страна, имају за циљ а) ограничавање права купца да слободно одређује властите продајне цијене производа и услуга, не искључујући могућност добављача да наметне максималну продајну цијену или препоручи продајну цијену, под условом да није ријеч о фиксним или минималним продајним цијенама, које су резултат извршеног притиска или понуђеног потицаја од било које уговорне стране“.

Уколико су уговори у складу са одредбама закона који су наведени у овом Мишљењу, они се неће сматрати рестриктивним.

Ово мишљење Конкуренцијски савјет даје искључиво на основу података из Захтјева.

С поштовањем,

Предсједница

мр Аријана Регода-Дражић